

Årsregnskap 2015

bodø
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Økonomisk oversikt drift	4
Økonomisk oversikt investering.....	6
Balanseregnskap	7
Regnskapsskjema 1A	9
Regnskapsskjema 1B	10
Regnskapsskjema 2A	11
Regnskapsskjema 2B	12
Noter	16
Note 1 Regnskapsprinsipper.....	16
Note 2 Organisering av kommunal virksomhet.....	18
Note 3 Endring i arbeidskapital.....	19
Note 4 Brukerbetalinger.....	20
Note 5 Andre salgs- og leieinntekter.....	20
Note 6 Overføringer med krav til motytelser.....	20
Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor.....	21
Note 8 Pensjon.....	21
Note 9 Varige driftsmidler	25
Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg.....	26
Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer.....	27
Note 11 Utlån	27
Note 12 Aksjer og andeler Alle tall i 1000 kr	28
Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler.....	30
Note 14 Kortsiktige fordringer	30
Note 15 Bankinnskudd og kontanter	31
Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån.....	31
Note 17 Avdrag formidlingslån	33
Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser	34
Note 19 Garantiansvar.....	35
Note 20 Andre vesentlige forpliktelser.....	35
Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond).....	36
Disposisjonsfond.....	36
Bundne driftsfond	37
Ubundne investeringsfond.....	37

Bundne investeringsfond	38
Note 22 Strykninger og avslutningsposter	38
Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»	38
Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	39
Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto	39
Note 26 Kortsiktig gjeld	40
Note 27 Selvkost.....	40
Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.....	42
Note 29 Merverdiavgiftsbehandling av større byggeprosjekter	42
Note 30 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner.....	44
Note 31 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigerings av tidligere års feil.....	44
Note 32 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF.....	44
Note 33 Mellomværende med KF/§27-samarbeid	45
Note 34 Overføringer til/fra §27-samarbeid.....	46
Note 35 Overføringer til KF/IKS.....	47

Økonomisk oversikt drift	Note	Regnskap 2015	Revidert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
Alle tall i 1000 kr					
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger	4	134 194	131 932	131 336	128 550
Andre salgs- og leieinntekter	5	301 920	325 890	318 037	307 543
Overføringer med krav til motytelse	6	441 842	426 646	350 778	391 444
Rammetilskudd		1 140 205	1 140 451	1 140 451	1 149 034
Andre statlige overføringer		93 575	86 925	76 186	79 191
Andre overføringer		12 525	8 111	1 166	4 997
Skatt på inntekt og formue		1 244 718	1 227 526	1 227 826	1 164 614
Eiendomsskatt		110 290	107 100	107 100	96 422
Andre direkte og indirekte skatter		200	150	150	212
Sum driftsinntekter		3 479 469	3 454 732	3 353 030	3 322 007
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	7	1 670 471	1 709 490	1 662 986	1 647 842
Sosiale utgifter	8	338 335	357 351	357 983	349 060
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		482 531	415 876	391 474	495 479
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		530 441	536 041	530 132	420 599
Overføringer	34/35	260 816	229 283	212 357	321 618
Avskrivninger	9	182 426	136 149	136 149	148 088
Fordelte utgifter		-92 438	-48 371	-47 733	-114 232
Sum driftsutgifter		3 372 581	3 335 819	3 243 348	3 268 454
Brutto driftsresultat		106 888	118 913	109 682	53 553
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	12	62 087	65 782	64 406	68 590
Gevinst på finansielle instrumenter (OM)	18	1 533	0	0	2 184
Mottatte avdrag på utlån	11	715	331	331	755
Sum eksterne finansinntekter		64 335	66 113	64 737	71 528
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.		118 992	126 108	126 108	116 933
Tap på finansielle instrumenter (OM)	18	335	0	0	125
Avdragsutgifter		194 037	196 211	195 611	195 324
Utlån	11	1 003	1 041	902	1 508
Sum eksterne finansutgifter		314 367	323 360	322 621	313 890
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-250 032	-257 247	-257 885	-242 362
Motpost avskrivninger	9	182 426	136 149	136 149	148 088
Netto driftsresultat		39 281	-2 185	-12 053	-40 721

Økonomisk oversikt drift – fortsettelse	Note	Regnskap 2015	Revidert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
--	-------------	--------------------------	---------------------------------------	--	--------------------------

Alle tall i 1000 kr

Interne finanstransaksjoner

Bruk av tidligere års regnsk.m.

mindreforbruk 24 4 671 4 671 0 0

Bruk av disposisjonsfond 21 40 368 40 368 16 972 45 087

Bruk av bundne fond 21 12 796 11 018 299 22 283

Sum bruk av avsetninger 57 834 56 056 17 271 67 370

Overført til investeringsregnskapet 5 155 5 094 1 500 3 438

Dekning av tidligere års regnsk.m.

merforbruk 24 0 0 0 0

Avsetninger til disposisjonsfond 21 18 946 18 946 195 2 530

Avsetninger til bundne fond 21 12 417 13 056 3 523 16 010

Sum avsetninger 36 517 37 096 5 218 21 978

Regnskapsmessig mindreforbruk 24 60 598 0 0 4 671

Økonomisk oversikt investering	Note	Regnskap 2015	Rev. Budsjett 2015	Oppr. Budsjett 2015	Regnskap 2014
---------------------------------------	------	------------------	--------------------------	---------------------------	------------------

Alle tall i 1000 kr

Inntekter

Salg av driftsmidler og fast eiendom	9	29 317	38 407	31 150	51 921
Andre salgsinntekter		5 859	0	0	7 964
Overføringer med krav til motytelse		209 628	87 213	25 450	82 706
Kompensasjon for merverdiavgift	15	72 628	35 139	38 010	115 249
Statlige overføringer		0	1 140	1 140	0
Andre overføringer		8 149	9 494	500	10 650
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		0	0	0	0
Sum inntekter		325 580	171 393	96 250	268 490

Utgifter

Lønnsutgifter		3 328	0	0	3 306
Sosiale utgifter	8	830	0	0	902
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		479 197	558 598	315 490	785 004
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		0	0	0	370
Overføringer		89 011	37 274	38 010	115 849
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.		0	0	0	0
Fordelte utgifter		-27	0	0	0
Sum utgifter		572 339	595 872	353 500	905 431

Finansstransaksjoner

Avdragsutgifter	17	86 834	107 483	51 885	27 408
Utlån	11	71 857	109 541	104 541	64 933
Kjøp av aksjer og andeler	12	7 637	5 637	41 500	84 076
Avsetninger til ubundne investeringsfond	21	149 601	135 276	31 150	65 157
Avsetninger til bundne fond	21	111	0	0	93
Sum finansieringstransaksjoner		316 040	357 937	229 076	241 666

Finansieringsbehov

		562 800	782 416	486 326	878 607
--	--	----------------	----------------	----------------	----------------

Dekket slik:

Bruk av lån		380 370	536 145	390 241	594 317
Salg av aksjer og andeler		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		55 223	36 107	35 885	117 627
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet		5 155	5 094	1 500	3 438
Bruk av disposisjonsfond	21	4 982	5 720	0	4 700
Bruk av bundne driftsfond	21	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	21	116 946	199 349	5 950	146 243
Bruk av bundne investeringsfond	21	124	0	52 750	12 282

Sum finansiering		562 799	782 416	486 326	878 608
-------------------------	--	----------------	----------------	----------------	----------------

Udekket/udisponert		0	0	0	0
---------------------------	--	----------	----------	----------	----------

Balanseregnskap	Note	Regnskap	Regnskap	Regnskap
		2015	2014	2013
Alle tall i 1000 kr				
EIENDELER				
Anleggsmidler		10 395 078	9 785 341	8 632 606
Herav:				
Faste eiendommer og anlegg	9	5 988 177	5 616 685	4 941 578
Utstyr, maskiner og transportmidler	9	166 809	153 459	86 964
Utlån	11	512 052	495 487	490 043
Aksjer og andeler	12	347 078	339 441	254 529
Pensjonsmidler	8	3 380 962	3 180 269	2 859 491
Omløpsmidler		1 094 534	1 159 828	1 169 419
Herav:				
Kortsiktige fordringer	14/33	460 383	220 533	213 723
Premieavvik	8	217 144	246 749	214 148
Aksjer og andeler, kortsiktige		0	0	0
Obligasjoner, sertifikater	18	100 089	99 732	98 915
Bankinnskudd, kasse	15	316 919	592 813	642 633
SUM EIENDELER		11 489 613	10 945 168	9 802 025
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital		3 516 470	2 961 281	2 510 766
Herav:				
Disposisjonsfond	21	27 031	53 435	100 692
Bundne driftsfond	21	90 107	90 486	96 759
Ubundne investeringsfond	21	294 363	261 708	342 794
Bundne investeringsfond	21	18 549	18 563	30 752
Endring i regnskapsprinsipp	23	42 692	42 692	42 692
Regnskapsmessig mindreforbruk	24	60 598	4 671	0
Regnskapsmessig merforbruk	24	0	0	0
Kapitalkonto	25	2 983 131	2 489 728	1 897 078
Gjeld				
Langsiktig gjeld		7 509 512	7 419 743	6 893 043
Herav:				
Pensjonsforpliktelser	8	3 805 175	3 787 705	3 598 934
Sertifikatlån	16	290 241	0	0
Andre lån	16	3 414 096	3 632 038	3 294 109
Kortsiktig gjeld		463 630	564 144	398 215
Herav:				
Annen kortsiktig gjeld	26/33	463 630	564 144	398 215
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		11 489 612	10 945 168	9 802 024

Balanseregnskap - fortsettelse	Note	Regnskap	Regnskap	Regnskap
		2015	2014	2013

Alle tall i 1000 kr

MEMORIAKONTI

Memoriakonto	206 421	187 893	157 255
Herav:			
Ubrukte lånemidler	97 304	123 871	157 255
Andre memoriakonti	109 117	64 022	0
Motkonto for memoriakontiene	-206 421	-187 893	-157 255

Bodø den 31. desember 2015
15. februar 2016

Rolf Kåre Jensen
rådmann

Kornelija Rasic
kst kommunaldirektør
for økonomi og finans

Linda Johnsen
regnskapssjef

Regnskapsskjema 1A

Driftsregnskapet	Regnskap 2015	Rev. Budsjett 2015	Oppr. Budsjett 2015	Regnskap 2014
Alle tall i 1000 kr				
Skatt på inntekt og formue	1 244 718	1 227 526	1 227 826	1 164 614
Ordinært rammetilskudd	1 140 205	1 140 451	1 140 451	1 149 034
Skatt på eiendom	110 290	107 100	107 100	96 422
Andre direkte eller indirekte skatter	200	150	150	212
Andre generelle statstilskudd	93 575	86 925	76 186	79 191
Sum frie disponible inntekter	2 588 988	2 562 152	2 551 713	2 489 474
Renteinntekter og utbytte	62 613	65 782	64 406	68 590
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	1 007	0	0	2 184
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	118 992	126 108	126 108	116 933
Tap finansielle instrumenter (OM)	335	0	0	125
Avdrag på lån	194 037	196 211	195 611	195 324
Netto finansinnt./utg.	-249 743	-256 537	-257 314	-241 608
Til dekning av tidl regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	18 946	18 946	195	2 530
Til bundne avsetninger	12 417	13 056	3 523	16 010
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	4 671	4 671	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	40 368	40 368	16 972	45 087
Bruk av bundne avsetninger	12 796	11 018	299	22 283
Netto avsetninger	26 472	24 054	13 553	48 830
Overført til investeringsregnskapet	5 155	5 094	1 500	3 438
Til fordeling drift	2 360 561	2 324 576	2 306 452	2 293 258
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	2 299 963	2 324 576	2 306 452	2 288 587
Regnskapsmessig mindreforbruk	60 598	0	0	4 671

Regnskapsskjema 1A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)" og viser kommunens frie inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt avsetning og bruk av fond der fullmakt ikke er delegert etatene/avdelingene.

Disponeringen av frie inntekter (reduisert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde fremgår av regnskapsskjema 1B.

Regnskapsskjema 1B

Driftsregnskapet	Regnskap 2015	Rev. Budsjett 2015	Oppr. Budsjett 2015	Regnskap 2014
Alle tall i 1000 kr				
Til fordeling drift fra Regnskapsskjema 1A - driftsregnskapet				2 360 561
Fordelt slik:				
Sentraladministrasjonen				
Sum utgifter	207 356	206 314	200 279	196 993
Sum inntekter	-33 598	-27 632	-24 507	-30 948
Sum fordelt	173 758	178 682	175 773	166 045
Oppvekst og kulturavdelingen				
Sum utgifter	1 351 995	1 364 504	1 289 134	1 368 479
Sum inntekter	-214 880	-209 503	-156 865	-206 560
Sum fordelt	1 137 115	1 155 001	1 132 270	1 161 919
Helse og omsorgsavdelingen				
Sum utgifter	1 239 930	1 216 836	1 187 685	1 267 473
Sum inntekter	-344 639	-320 006	-281 926	-293 917
Sum fordelt	895 291	896 830	905 758	973 557
Eiendomskontoret (*)				
Sum utgifter	7 328	0	0	72 066
Sum inntekter	-6 061	0	0	-38 960
Sum fordelt	1 267	0	0	33 106
Teknisk avdeling				
Sum utgifter	352 408	342 121	335 387	332 491
Sum inntekter	-280 167	-258 688	-258 688	-268 162
Sum fordelt	72 241	83 432	76 700	64 329
Rammeområde 8				
Sum utgifter	319 677	293 492	299 672	159 480
Sum inntekter	-299 384	-282 862	-283 719	-269 849
Sum fordelt	20 293	10 630	15 953	-110 369
Sum fordelt	2 299 963	2 324 576	2 306 453	2 288 587
Til fordeling fra skjema 1A	2 360 561	2 324 576	2 306 453	2 293 258
Mer/Mindreforbruk	60 598	0	0	4 671

Regnskapsskjema 1B er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens anvendelse av frie inntekter (reduert for netto finansutgifter og netto avsetninger til fond) pr rammeområde. Tallene i regnskapsskjema 1B kan avvike fra "Driftsregnskap pr rammeområde" da avsetninger og bruk av fond ikke er med i regnskapsskjema 1B, mens disse er inkludert i tallene i "Driftsregnskap pr rammeområde". Videre inngår frie inntekter (skatt, rammetilskudd mm) i tallene for rammeområde 8 i "Driftsregnskap pr rammeområde", mens disse er holdt utenom i dette skjema, da de inngår i regnskapsskjema 1A.

Regnskapsskjema 2A

Regnskapsskjema 2A Investeringsregnskapet	Regnskap 2015	Rev. Budsjett 2015	Oppr. Budsjett 2015	Regnskap 2014
Investeringer i anleggsmidler	572 339	595 872	353 500	905 431
Utlån og forskutteringer	71 857	109 541	104 541	64 933
Kjøp av aksjer og andeler	7 637	5 637	41 500	84 076
Avdrag på lån	86 834	107 483	51 885	27 408
Avsetninger	149 712	135 276	31 150	65 250
Årets finansieringsbehov	888 380	953 809	582 576	1 147 097
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	380 370	536 145	390 241	594 317
Inntekter fra salg av anleggsmidler	29 317	38 407	31 150	51 921
Tilskudd til investeringer	8 149	10 634	1 640	10 650
Kompensasjon for merverdiavgift	72 628	35 139	38 010	115 249
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	264 851	123 320	61 335	200 333
Andre inntekter	5 859	0	0	7 964
Sum ekstern finansiering	761 173	743 645	522 376	980 433
Overført fra driftsregnskapet	5 155	5 094	1 500	3 438
Bruk av avsetninger	122 052	205 070	58 700	163 226
Sum finansiering	888 380	953 809	582 576	1 147 097
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Alle tall i 1 000 kr

Regnskapsskjema 2A er obligatorisk iht "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og viser kommunens samlede investeringer (både driftsmidler og finansielle anleggsmidler) i løpet av regnskapsåret, samt finansieringen av disse. Spesifikasjon av kommunens investeringsprosjekter fremgår av regnskapsskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2015	Rev Budsj 2015	Oppr Budsjett 2015	Regnskap 2014
Skoler				
9214 SENTRUM SKOLESTRUKTUR	221	500	500	9 279
9215 RØNVIK/SALTVERN SKOLESTRUKTUR	17 977	7 200	3 000	728
9219 ASPÅSEN SKOLE	0	0	9 000	0
9230 TVERLANDET SKOLE	3 521	5 546	0	206
9236 OPPGRADERING AV BRANNTEKNISK ANLEGG	5 870	7 000	7 000	4 363
9249 REHABILITERING SKOLEBYGG (PS 11/XX)	2 784	5 000	5 000	3 965
Sum	30 373	25 246	24 500	18 541
Barn og unge				
9237 FAMILIESENTER RØNVIK/SENTRUM	0	0	0	685
9238 OPPGRADERING EL-ANLEGG	2 007	3 000	3 000	1 018
9239 BARNEHAGE RØNVIK	23 074	24 500	20 000	1 177
9247 MØRKVED FAM.SENTER OMBYGGING 2 KONTOR	252	250	250	0
9250 ENGMARK BHG KJØP AV BRAKKERIGG PS15/100 (Formannskap)	4 345	3 479	0	0
Sum	29 678	31 229	23 250	2 880
Helse og omsorg				
9380 HÅLOGALANDSGATA 131	7 980	-1 200	0	43 039
9390 SØLVSUPER HELSE- OG VELFERDSENTER	6 760	41 000	41 000	38 882
9110 NØDNETT OG LEGEVAKTSFORMIDLING	565	600	0	0
9333 BOLIGKJØP	6 863	6 727	0	1 134
9360 NØDSTRØMSAGG. I SYKEHJEM	211	5 000	5 000	0
9361 LØDING SYKEHJEM TIL BOKOLLEKTIV	1 157	1 500	1 500	0
9362 SONEBASE HJEMMETJENESTEN	366	7 000	7 000	0
9363 TILRETTELEGGING VOLLEN SYKEHJEM	413	5 000	5 000	0
9364 6+4 BOLIGER VOLLSLETTA	396	14 000	15 000	0
9366 FLYKTNINGEBOLIGER	7 673	6 140	0	9 602
9367 BOLIGER TIL FLYKTNINGER PS 13/90	0	0	0	2 401
9368 BOLIGPOLITISK HANDLINGSPLAN 2.2.5	0	6 600	6 600	0
9369 VARMEPUMPE TBSS	2 077	3 500	3 500	0
9374 BOTILBUD GARNVEIEN PS 13/13	6 514	5 254	0	2 098
9379 DRIFTSENDRINGER	653	3 000	3 000	2 112
Sum	41 628	104 121	87 600	99 268

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2015	Rev Budsj 2015	Oppr Budsjett 2015	Regnskap 2014
Veier og byutvikling				
9401 FELTUTBYGGING	0	1 700	1 700	270
9410 DIVERSE FELTUTBYGGING	22 947	31 150	31 150	45 538
9446 BURØYA	252	0	0	123
9461 BODØSJØEN/PER HELGESENSVEI	295	-210	0	146
9470 HUNSTAD GENERELT	1 064	1 064	0	0
9493 KAI PÅ VALEN	0	700	0	625
9498 SIKRING RYDDING AV KOMM EIENDOMMER	0	-500	0	0
9600 UTVIDELSE AV PARKERINGSSONER	739	0	0	3 478
9665 TILTAKSPLAN FOR SKJERSTAD	114	0	0	623
9668 ASFALTSPLEIS	1 425	1 500	1 500	1 257
9669 VEI RØNVIKLEIRA PS 12/94	0	-1 000	0	3 585
9671 FORTAU RIPNESBAKKEN	0	-138	0	-7
9673 RASSIKRING KVALVIKA	0	-1 100	0	0
9674 AKSJON SKOLEVEI: FORTAU BODINVEIEN.	36	0	0	233
9677 G/S VEI HESTDALEN - SØRSTRUPEN	1 706	950	0	5 232
9678 JUNKERVEIEN FORTAU	0	-143	0	61
9681 VEITILTAK SENTRUM	18 439	6 541	5 000	15 369
9683 BYPAKKE BODØ	0	0	20 500	583
9692 KOLLEKTIVTRASSE	210	0	0	11 365
9694 KONRAD KLAUSENS VEI	261	-500	0	6
9698 HAVNEPROMENADEN	6 905	12 000	12 000	102
9700 TERMINALKAI SØR	70 927	70 927	0	1 054
9701 LANGSTRANDA	15 581	6 750	0	1 800
9704 ANSKAFFELSE AV SKYSBÅT HELLIGVÆR	530	530	0	6 500
9705 BUSSTOPP OSPVEIEN	28	0	0	4 757
9707 PARKERINGSGARASJE	142	0	0	44
9708 KAI KJERRINGØY	0	0	0	1 579
9709 MØRKVEDLIOA STUDENTBOLIGER	4 514	4 100	3 000	0
9710 BYPAKKE BODØ: PRÆRIEN VEST - NY VEI	862	0	0	1 086
9711 BYPAKKE BODØ: DIGITALE BARNETRÅKK	343	3 000	3 000	83
9712 BYPAKKE BODØ: KOLLEKTIVPROSJEKTER	3 834	4 000	2 000	856
9713 BYPAKKE BODØ: TRAFIKKSIKKERHET	25 284	20 500	2 000	0
9714 KAI HELLIGVÆR	24	500	500	0
9715 REASFALTERING AV KOMMUNALE VEGER	1 694	7 000	7 000	0
9716 ETABLERING AV PARKERINGSSSELSKAP	0	0	40 000	0
9717 GLASSHUSET - SANDGATA	0	0	15 000	0
9718 GATENAVN - ADRESSEPROSJEKT	0	1 500	1 500	0
9719 FORTAU KLEIVAVEIEN	8	2 600	2 600	0
9720 ALGARVEIEN	540	3 000	3 000	0
9730 INVESTERINGER BYTEKNIKK FOM 2014	5 697	4 000	4 000	4 652
9731 OLJEDEPOT	406	300	0	965
9732 KJERRINGØY SENTRUM SELVBYGGERTOMTER	2 203	1 910	0	0
9733 DIVERSE FELTUTBYGGING	64	0	0	0
9801 VEI OG GATELYS KOMMUNAL BEVILGNING	6 229	2 500	2 500	2 561
Sum	193 303	185 131	157 950	114 526

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2015	Rev Budsj 2015	Oppr Budsjett 2015	Regnskap 2014
Kultur og idrett				
9028 BRATTEN	216	0	0	249
9038 STORDALSHALLEN	550	550	0	0
9039 RULLESKIANLEGG	0	2 516	0	0
9248 FLERBRUKSHALLEN BANKGATA 2012	20 093	16 118	0	62 038
9505 ALLHUS HELLIGVÆR	1 120	1 700	0	10 212
9518 VANNINGSANLEGG ISLØKKER	0	600	600	0
9519 MASKINISTEN REHAB LYSLØYPE	2 003	4 200	4 200	0
9522 STIMULI	4 476	2 869	0	2 401
9523 SKIANLEGG BESTEMORENGA	1 492	1 397	0	2 289
9524 STIMULI 2	364	2 000	2 000	0
9544 TRAFIKKSIKKERHETSSENTER - BRATTEN	243	300	0	82
9549 KUNSTGRESSPAKKEN (LØPSMARK, STORDALEN, LIMYRA) KUNSTGRESSPAKKEN 2011 (BODIN LEIR, GRØNNÅSEN OG 9551 BODØSJØEN)	1 140	1 140	0	0
9555 KUNSTGRESS ASPMYRA STADION	0	0	0	91
9556 KUNSTGRESSPAKKE 2014 SALTSTRAUMEN	1 000	2 000	0	5 000
9560 KUNSTGRESSLØKKER RØNVIK OG SALTVERN	1 178	0	0	2 524
9920 KULTURKVARTALET BIBLIOTEK	1 219	1 200	0	0
9921 KULTURKVARTALET PARKERING	34 651	0	0	75 389
9922 KULTURKVARTALET UTOMHUS	9	0	0	601
9923 KULTURKVARTALET DRIFTSPLAN. PS11/10	32 521	0	0	16 773
9927 KULTURKVARTALET KULTURHUS	1	0	0	1 001
9950 PS15/10 KJØP AV FRAMKINO	199 787	115 500	16 000	214 013
Sum	323 589	173 616	22 800	392 663
Kirke				
9575 KIRKE HUNSTAD	1 452	0	0	4 438
9583 BRANNSIKRING KIRKER	500	500	500	500
9584 BODØ DOMKIRKE UTBEDRING	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum	4 452	3 000	3 000	7 438
Kommunens fellesområde				
9000 STYRINGSSYSTEM	2 306	1 900	0	0
9050 RÅDHUSKVARTALET	10 446	9 000	9 000	4 745
9051 RÅDHUSKVARTALET, BYGGDELEN	5 437	0	0	0
9055 RÅDHUSPLASSEN/SOLPARKEN	223	223	0	0
9290 VÅGØNES GÅRD	26 548	26 410	0	0
9597 INNSKUDD KOMM BOLIGER	370	370	0	760
9750 UTLÅN/AKSJER/FOND	80 678	74 385	6 041	100 898
9751 VIDEREUTLÅN	111 271	135 885	135 885	86 090
9962 IT SYSTEMER	10 398	10 750	11 750	14 106
9971 VISMA AUTOMATISERING	408	0	0	0
9998 INV JUSTERINGSAVTALER MVA UTBYGGINGSAVTALER	11 414	0	0	0
9999 FELLES FINANSIERING INVESTERINGER (*)	-145 374	27 092	0	166 190
Sum	114 125	286 015	162 676	372 789

(*) Det ble pr 31.12.14 foretatt samlet avsetning for ikke mottatte og/eller behandlede fakturaer på sentralt ansvarsområde i investeringsregnskapet. Disse er i løpet av 2015 henført til det enkelte investeringsprosjekt, og er årsaken til at ansvarsnummer 9999 fremkommer med negativt beløp i 2015 i oversikten ovenfor.

Investeringsregnskapet pr prosjekt (Alle tall i 1000 kr)	Regnskap 2015	Rev Budsj 2015	Oppr Budsjett 2015	Regnskap 2014
VA				
9604 SANERING SENTRUM VANN	32 884	34 069	11 000	31 004
9605 PRÆRIEN VEST VANN	-4	0	0	1 587
9608 NORDSTRANDA VANNVERK	66 681	66 681	40 000	12 352
9610 VANNLEDNING HUNSTADRING	2 435	-4 000	0	7 568
9611 VANNLEDNING GODØYNES - SKÅLBONES	0	-500	3 000	0
9612 DISTRIKSVANNVERK	0	0	0	5
9613 VANNFORSYNING SEINES/GILLESV	7	1 000	0	0
9614 VANNLEDNING I RV TUNNEL	8	0	0	0
9617 BURØYA/VALEN	0	-500	2 500	0
9619 FESTVÅG VANNBEHANDLINGSANLEGG	0	-2 247	0	0
9620 NAURSTAD VANNLEDNING PS 13/90	26	-200	0	361
9621 ØLKRONA BASSENG - REHABILITERING	99	2 500	2 500	0
9623 GODØYNES TRYKKØKNING	6	0	0	726
9624 BREIVIK VANNVERK	30	1 000	1 000	102
9626 VESTVATN VV - KLAUSULERING	4	0	0	0
9627 FLOMSIKRING FUTELVA	513	800	0	0
9630 NERBYEN, MOLOVEIEN VANN	0	-122	0	25
9634 KVALITETSSIKRINGSBIL VANN	1 745	1 745	0	0
9635 BODØELV OVERVANNSKULVERT	0	0	8 000	0
9637 HAMMERSVIKA AVLØP	15	-500	0	0
9638 OPPRUSTNING RA - MISVÆR	16	0	0	22
9640 PRÆRIEN VEST AVLØP	55	2 000	0	27
9642 TILTAK RENSEANLEGG - AKKREDITERING	0	600	600	1 924
9643 SANERING SENTRUM AVLØP	37 711	29 297	25 000	38 007
9645 OPPRYDDING AVLØP VALNES	59	-1 000	0	0
9648 AVLØP ØYRAN, MISVÆR	1 825	1 825	0	148
9649 STOKKVIKA - HUNSTADMOEN AVLØP	680	0	0	1
9650 BERTNES AVLØPSOPPRYDDING	116	500	500	0
9651 BODØSJØEN 2 - OVERFØRING LEDNING	22	3 500	3 500	0
9652 NERBYEN, MOLOVEIEN AVLØP	0	-305	0	2
9653 BODØELV 1 ETP UTSLIPP MUSEET	2 456	8 000	0	2 379
9655 MØRKVED RENSEANLEGG	88	0	0	88
9657 AVLØPSLEDNING OPPEGÅRD - ØYRAN	0	-42	0	0
9660 ALGARVEIEN AVLØP PS 13/90	0	0	0	160
9662 BURØYA/VALEN - NYHOLMEN	0	-3 200	800	0
Sum	147 477	140 901	98 400	96 488
OPS				
9598 NY BRANNSTASJON	3 755	4 550	2 400	5 377
Sum	3 755	4 550	2 400	5 377
Avsluttede prosjekter 2014				
Diverse avsluttede prosjekter				37 127
Sum	0	0	0	37 127
Sum alle prosjekter	888 380	953 809	582 576	1 147 097

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost som ubrukte lånemidler i balansen. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet basert på beste estimat.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer som ikke inngår i punktet ovenfor er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmidlet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetsslån jfr kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

En omklassifisering medfører en regnskapsføring i investeringsregnskapet og eventuelt i driftsregnskapet. Verdivurderingen må gjennomføres før omklassifiseringen. Omklassifisering av anleggsmidler til omløpsmidler skal ikke finne sted.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld skal vurderes til opptakskost. Langsiktig gjeld skal oppskrives ved varig økning i forpliktelsen. Krav til oppskrivning gjelder ikke ved renteendring på langsiktig gjeld. Oppskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for oppskrivningen ikke lenger er til stede.

Kortsiktig gjeld skal vurderes til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Merverdiavgiftsplikt og merverdiavgiftskompensasjon

Kommunen følger reglene i merverdiavgiftsloven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon. Da ordningen med kompensasjon for betalt merverdiavgift ble innført i kommunesektoren ble dette finansiert av kommunene selv gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Note 2 Organisering av kommunal virksomhet

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet er lagt til enheter som avlegger eget særregnskap eller andre rettssubjekter.

Enheter som avlegger særregnskap	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Bodø kommunale eiendommer KF	Forvaltning av kommunale eiendommer, eiendomsrelaterte tjenester og ivaretagelse av kommunens byggherrefunksjon.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Spektrum KF	Drift av idrettsanlegg. (Nordlandshallen, Bodøhallen og Nordlandsbadet)	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Kulturhus KF (/Stormen konserthus Bodø KF)	Drift av kulturhus. Fremme interesse for musikk og scenekunst.	Kommunalt foretak	Bodø kommune
Bodø Havn KF	Drift av havne- og kaianlegg.	Kommunalt foretak	Bodø kommune

Bodø kommunale eiendommer KF har hatt sitt første driftsår i 2015.

Andre rettssubjekter	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune	Ant deltakerkommuner
Salten Brann IKS	Brannvesen. Feiing.	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Salten Kommunerevisjon IKS	Revisjon	Interkommunalt selskap	Fauske kommune	9
IRIS Salten IKS	Renovasjon	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	9
Helse- og miljøtilsyn Salten IKS	Folkehelse og miljørettet helsevern	Interkommunalt selskap	Bodø kommune	11

Bodø kommune har i tillegg avtale med om lag 40 private barnehager.

Note 3 Endring i arbeidskapital

Alle tall i 1 000 kr

Del 1 Tall fra bevilgningsregnskap	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	3 479 469	3 322 007	3 327 046
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	325 580	268 490	259 760
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	499 927	783 472	559 076
Sum anskaffelse av midler	4 304 976	4 373 969	4 145 882
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	3 190 156	3 120 367	3 022 640
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	572 339	905 431	773 337
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	480 695	490 307	410 384
Sum anvendelse av midler	4 243 190	4 516 104	4 206 360
Anskaffelse - anvendelse av midler	61 786	-142 135	-60 479
Endring i ubrukte lånemidler	-26 567	-33 384	-58 612
Endring i arbeidskapital	35 220	-175 519	-119 090

Del 2 Tall fra balansen	Arbeidskapital pr 31.12.15	Arbeidskapital pr 31.12.14	Endring fra 2014 til 2015
OMLØPSMIDLER			
Betalingsmidler	316 919	592 813	-275 895
Kortsiktige fordringer	460 383	220 533	239 850
Obligasjoner, sertifikater	100 089	99 732	357
Premieavvik	217 144	246 749	-29 605
Aksjer og andeler	0	0	0
OMLØPSMIDLER	1 094 535	1 159 828	-65 293
KORTSIKTIG GJELD	-463 630	-564 144	100 513
ARBEIDSKAPITAL	630 904	595 684	35 220

Herav			
Premieavvik	217 144	246 749	29 605
Ubrukte lånemidler	97 304	123 871	26 567
Bundne driftsfond	90 107	90 486	379
Bundne investeringsfond	18 549	18 563	14
Korrigert arbeidskapital (*)	207 801	116 015	91 786

(*) Arbeidskapitalen viser differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det forventes at arbeidskapitalen gir et bilde av kommunens likvide situasjon. I kommuneregnskapet inngår premieavviket som en del av omløpsmidlene. Dette har imidlertid ingen reell verdi for kommunen (se eventuelt nærmere forklaring i note 8 angående pensjon) og representerer ingen likvide midler. I begrepet "korrigert arbeidskapital" er derfor premieavviket trukket ut for å få et mer reelt bilde av arbeidskapitalen. Videre er den delen av likvide midler som gjelder ubrukte lånemidler og bundne fond trukket ut, da disse ikke kan disponeres fritt av kommunen.

En økning av arbeidskapitalen viser at likviditeten er styrket i løpet av året.

Note 4 Brukerbetalinger

Alle tall i 1 000 kr

	2015	2014
Foreldrebetaling barnehager	33 187	33 294
Foreldrebetaling SFO	33 175	31 318
Pasientbetaling sykehjem	50 665	48 530
Egenandeler legekontorer og helsestasjon	6 020	5 796
Egenandeler pasientbehandling	608	395
Egenandeler praktisk bistand (hjemmetjenester)	6 361	5 181
Dagplasser	744	796
Egenandel Bodø kommunale musikkskole	2 625	2 511
Øvrige brukerbetalinger	809	729
Sum brukerbetalinger	134 194	128 550

Note 5 Andre salgs- og leieinntekter

Alle tall i 1 000 kr

	2015	2014
Kommunale avgifter og ab.gebyr	133 384	133 968
Husleieinntekter og festeavgifter	69 250	70 482
Saksbehandlingsgebyrer o.l.	23 630	24 989
Parkeringsinntekter og bøter	19 971	17 351
Salg av kvotekraft	20 081	22 415
Avgiftspliktig salg øvrig	17 709	17 526
Øvrige inntekter, avgiftsfri	17 895	20 812
Sum	301 920	307 543

Note 6 Overføringer med krav til motytelser

Alle tall i 1 000 kr

	2015	2014
Refusjon fra staten	213 601	173 773
Sykelønnsrefusjon	104 189	99 457
Kompensasjon merverdiavgift drift	71 241	72 632
Refusjon fra fylkeskommuner	9 168	8 223
Refusjon fra kommuner	15 302	12 887
Refusjon fra andre (private)	22 990	24 471
Refusjon fra egne kommunale foretak	5 352	0
Sum	441 843	391 444

Note 7 Antall ansatte og ytelser til ledende personer og revisor

	2015	2014	2013	2012
Antall årsverk	2 914	2 847	2 965	2 947
Antall ansatte	3 634	3 545	3 693	3 689
Antall kvinner	2 813	2 756	2 834	2 838
% andel kvinner	77 %	78 %	77 %	77 %
Antall menn	821	789	859	851
% andel menn	23 %	22 %	23 %	23 %
Antall kvinner høyere stillinger	65	69	68	72
% andel kvinner i høyere stillinger	64 %	65 %	65 %	69 %
Antall menn i høyere stillinger	36	37	37	33
% andel menn i høyere stillinger	36 %	35 %	35 %	31 %

Med høyere stilling menes rådmann, kommunaldirektører, virksomhetsledere, stabsstilling med rådmannen som nærmeste overordnede, øvrige lederstillinger og stabsstillinger med kommunaldirektør som nærmeste overordnede.

Fordeling heltid/deltid	2015	2014	2013	2012
Antall heltidsstillinger	1 841	1 798	1 881	1 830
Antall deltidsstillinger	2 146	2 124	2 167	2 264
Antall ansatte i deltidsstillinger	1 795	1 747	1 812	1 859
Antall kvinner i deltidsstillinger	1 535	1 510	1 551	1 594
% andel kvinner i deltidsstillinger	86 %	86 %	86 %	86 %
Antall menn i deltidsstillinger	260	237	261	265
% andel menn i deltidsstillinger	14 %	14 %	14 %	14 %

Lønn og godtgjøring til rådmann, ordfører og revisjon	2015	2014	2013	2012
Rådmann (regulativlønn pr. 31.12.2015)	1 150 000	1 025 000	1 025 000	990 000
Ordfører (regulativlønn pr. 31.12.2015)	974 040	951 610	920 237	892 656
Revisjon (regnskaps- og forvaltn.revisjon)	2 330 000	2 257 000	2 257 000	2 171 000

Note 8 Pensjon

Bodø kommune har kollektive pensjonsordninger for sine ansatte i Bodø Kommunale Pensjonskasse (BKP), Statens Pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjon (KLP).

Kommunen har i 2015 betalt totalt 207 mill kr i premieinnbetaling til de ulike pensjonsordningene, mens det i samsvar med gjeldende regnskapsprinsipper "kun" er utgiftsført pensjonsutgifter på 203 mill kr. Utgiftsføringen baserer seg på langsiktige økonomiske og aktuariemessige forutsetninger, se nedenfor. Årets premieavvik, som tilsvarer differansen mellom innbetalt premie og regnskapsført pensjonskostnad, utgjør dermed 4,1 mill kr. I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av beløpet med 0,3 mill

kr. Totalt sett medfører dette at regnskapsresultatet fremstår som 4,4 mill kr bedre enn dersom pensjonspremien hadde blitt utgiftsført i sin helhet, slik regnskapsreglene var før 2002.

Pensjonskostnader	BKP	KLP	SPK	Sum
Årets opptjening	127 498	22 987	38 376	188 861
Rentekostnad	104 532	16 601	24 252	145 384
Brutto pensjonskostnad	232 030	39 587	62 628	334 245
Forventet avkastning	-107 299	-16 668	-22 482	-146 449
Netto pensjonskostnad	124 731	22 920	40 145	187 797
Amortisert premieavvik	30 758	3 320	-2 431	31 647
Administrasjonskostnad	12 195	1 812	1 232	15 239
Sum inkl premieavvik og adm	167 685	28 051	38 946	234 682

Alle tall i 1 000 kr

Premieavvik (*)	BKP	KLP	SPK	Sum
Akkumulert premieavvik pr 01.01.	224 926	24 177	-20 558	228 544
Amortisert premieavvik fra tidligere år	-30 758	-3 320	2 431	-31 647
Årets premieavvik	3 719	-5 869	6 316	4 167
Akkumulert premieavvik pr 31.12.	197 887	14 988	-11 811	201 064
Arbeidsgiveravgift av premieavvik	15 838	1 165	-924	16 079
Sum balanseført premieavvik inkl aga	213 725	16 153	-12 735	217 144
Årets premieavvik fremkommer som følger:				
Innbetalt pensjonspremie	140 646	18 863	47 694	207 202
Netto pensjonskostnad	-124 731	-22 920	-40 145	-187 797
Administrasjonskostnad	-12 195	-1 812	-1 232	-15 239
Årets premieavvik	3 719	-5 869	6 316	4 167

Alle tall i 1 000 kr

Av årets premie er 34 mill kr finansiert ved bruk av premiefond i pensjonskassene (BKP 22,5 mill kr og KLP 11,5 mill kr). Dette kommer i tillegg til innbetalt premie som fremkommer av oversikten ovenfor.

Fra og med regnskapsåret 2002 ble det foretatt endringer i reglene om regnskapsføring av pensjon. Tidligere ble premieinnbetalingen til pensjonskassen regnskapsført som årets pensjonskostnad, men fra og med 2002 utgiftsføres det en estimert langsiktig pensjonskostnad basert på langsiktige forutsetninger om blant annet lønns- og G-vekst, avkastning på pensjonsmidlene og fremtidig renteutvikling. Endringen skulle medføre en jevnere årlig utgiftsbelastning enn tidligere da premieinnbetalingen dannet grunnlaget for utgiftsføring. I utgangspunktet skulle endringen gjøre det enklere for kommunene å håndtere svingninger i pensjonspremiene fra år til år.

Siden ordningen ble innført har det imidlertid vist seg at pensjonspremien over år gjennomgående har vært langt høyere enn pensjonskostnadene. Dette skyldes at det legges ulike forutsetninger til grunn ved beregning av pensjonskostnadene og nødvendig premieinnbetaling. Forutsetningene ved beregning av pensjonskostnadene fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Benyttede forutsetninger har medført at det over år har bygd seg opp store differanser mellom totalt innbetalt pensjonspremie og totale utgiftsførte pensjonsutgifter. Pr 31.12.15 utgjør dette *premieavviket* inkludert arbeidsgiveravgift for Bodø kommunes del 217,1 mill kr.

Premieavviket fremstår som en eiendel i kommunens balanse. Dette har i realiteten ingen verdi, men må derimot tas inn som utgift i kommunens regnskap i de kommende år. Det balanseførte premieavviket på 217 mill kr må utgiftsføres i kommunens regnskap som følger i de kommende år:

År	Beløp	År	Beløp	År	Beløp
2016	34 743	2020	27 981	2024	5 403
2017	34 743	2021	26 769	2025	2 833
2018	31 945	2022	13 469		
2019	29 828	2023	9 429		

Alle tall i 1 000 kr

Frem til 2011 ble premieavviket som oppsto det enkelte år tatt inn i kommunens regnskap de påfølgende neste 15 år. Fra og med 2011 medførte nye regler at premieavvik skulle *amortiseres* (tas inn i regnskapet) over 10 år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal amortiseres over 7 år.

Reduksjonen av amortiseringstiden fra 10 til 7 år gir store økonomiske konsekvenser for kommunesektoren. Samtidig bidrar kortere amortiseringstid til å gi et riktigere bilde av kommunenes reelle økonomiske situasjon. Den enkelte kommune kan for øvrig velge å ta hele årets premieavvik inn i neste års regnskap som et alternativ til å amortisere dette over 7 år.

Forsikringstekniske beregninger foretas av KLP, BKP og SPK, og disse viser at kommunen har en samlet pensjonsforpliktelse ved utgangen av 2015 på 3 774 mill kr. Kommunens pensjonsmidler er på samme tidspunkt beregnet til 3 381 mill kr. Disse fremkommer som følger:

Pensjonsforpliktelse og midler	BKP	KLP	SPK	Sum
Pensjonsforpliktelse				
Oppgitt pensjonsforpliktelse pr 31.12.14	2 588 577	407 793	746 861	3 743 231
Estimatavvik pr 31.12.14/01.01.15	-63 035	-11 262	-140 572	-214 868
Faktisk forpliktelse pr 01.01.15	2 525 542	396 531	606 290	3 528 363
Brutto pensjonskostnad (jfr nedenfor)	232 030	39 587	62 628	334 245
Utbetalinger	-79 487	-9 006	0	-88 493
Brutto pensjonsforpliktelse pr 31.12.15	2 678 086	427 113	668 917	3 774 116
Pensjonsmidler				
Oppgitte pensjonsmidler pr 31.12.14	2 280 097	357 073	543 099	3 180 269
Estimatavvik pr 31.12.14/01.01.15	2 925	-2 653	-49 498	-49 226
Faktiske midler pr 01.01.15	2 283 021	354 420	493 601	3 131 043
Innbetalt premie	140 646	18 863	47 694	207 202
Administrasjonskostnad	-12 195	-1 812	-1 232	-15 239
Utbetalinger	-79 487	-9 006	0	-88 493
Forventet avkastning	107 299	16 668	22 482	146 449
Brutto pensjonsmidler pr 31.12.15	2 439 284	379 133	562 545	3 380 962
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12.15	238 802	47 980	106 372	393 154
Arbeidsgiveravgift av netto forpliktelse	18 865	3 790	8 403	31 059
Sum netto forpliktelse inkl aga	257 667	51 770	114 776	424 213
Dette er balanseført som følger:				
Pensjonsmidler	2 439 284	379 133	562 545	3 380 962
Pensjonsforpliktelse (inkl arb.giv.avg)	2 696 951	430 903	677 321	3 805 175
Netto forpliktelse inkl aga	257 667	51 770	114 776	424 213

Alle tall i 1 000 kr

Ansatte i Bodø kommune som er i tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke samlet opp fond e.l. til dekning av fremtidige AFP-pensjoner.

Medlemsstatus pr 01.01.	BKP	KLP	SPK	Sum
Antall aktive	3 101	381	756	4 238
Antall oppsatte	6 607	253	343	7 203
Antall pensjoner	1 607	141	330	2 078
Gjennomsnittlig alder, aktive	41,8	44,3	43,3	42,3

Forutsetninger	2 015	2 014
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	2,97 %
Forventet avkastning BKP og KLP	4,65 %	4,65 %
Forventet avkastning SKP	4,35 %	4,35 %
Amortiseringstid	7 år	7 år

Premiefond i pensjonskassene

Premiefond i pensjonskassene	BKP	KLP
Saldo pr 31.12.14	108 954	11 548
Tilført i løpet av året (andel fjorårets resultat, renter mm)	65 700	
Bruk av fondet i løpet av året	-22 530	-11 548
Foreløpig saldo pr 31.12.15	152 125	

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommunale pensjonskasse hadde pr 31.12.14 et premiefond på 139,2 mill kr, der Bodø kommunes andel utgjorde 109 mill kr. Av dette er 22,5 mill kr benyttet til å finansiere deler av pensjonspremien i 2015. Premiefondet tilføres renter og kan bli tilført deler av årets resultat.

Bodø kommunes andel av premiefondet i KLP utgjorde 11,5 mill kr pr 31.12.14. Det er benyttet 11,5 mill kr til finansiering av deler av pensjonspremien for 2015. Premiefondets størrelse pr pr 31.12.15 var ikke kjent ved regnskapsavleggelsen.

Premiefondene inngår som en del av BKP og KLPs regnskap, og fremkommer ikke av kommunens regnskap. Premiefondet, som består av tidligere innbetalte midler samt tilførte renter og andeler av tidligere års overskudd, kan benyttes til delvis dekning av fremtidige års premieinnbetalinger.

Premieavviksfond - kommunens eget disposisjonsfond

Kommunen har over år avsatt midler til et eget disposisjonsfond, premieavviksfondet, til fremtidig finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik.

Disposisjonsfondet "premieavviksfond"	2 015	2 014
Saldo pr 01.01.	23 611	64 668
Vedtatt bruk iht budsjett/tertiarapport	-16 972	-17 823
Vedtatt avsetning iht budsjett/tertiarapport	9 850	2 530
Vedtatt avsetning i tertiarapport 1	4 496	
Vedtatt bruk i tertiarapport 2 (*)	-20 985	-25 764
Saldo pr 31.12.	0	23 611

Alle tall i 1 000 kr

(*) Det ble i PS 15/114 vedtatt å bruke 33,5 mill kr av premieavviksfondet til finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik. Premieavviksfondet hadde imidlertid kun en resterende saldo på 21,0 mill kr, og regnskapsført bruk kan dermed ikke overstige 21,0 mill kr.

Premieavviksfondet er i løpet av de to siste år redusert med 64,6 mill kr, og har ved utgangen av 2015 ingen disponible midler.

Note 9 Varige driftsmidler

Bodø kommune følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Anleggsmidlene aktiveres til anskaffelseskost og avskrives med like store årlige beløp over anleggsmiddelets økonomiske levetid. I samsvar med tidligere års praksis starter avskrivningene året etter at anleggsmidlet er tatt i bruk eller anskaffet. Kommunen har pr. 31.12. følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsmiddel-gruppe	Avskr.år	Eiendeler
Gruppe 0	0 år	Tomter avskrives ikke.
Gruppe 1	5 år	IKT-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

	Anleggsmiddelgruppe						Totalt
	0	1	2	3	4	5	
Akk ansk.kost pr. 1.1.	271 744	187 219	183 861	341 411	4 048 234	2 409 399	7 441 869
Akk/reverserte nedskrivn.							0
Akk avskrivninger pr. 1.1.	-1 234	-146 081	-71 540	-156 372	-1 048 236	-248 263	-1 671 725
Bokført verdi pr 01.01	270 510	41 138	112 321	185 039	2 999 998	2 161 136	5 770 144
Tilgang i året	15 957	13 771	26 812	10 970	469 470	30 935	567 914
Avgang i året	0	0	0	0	-239	-407	-646
Årets avskrivninger	0	-12 112	-15 120	-14 601	-96 503	-44 089	-182 426
Bokført verdi pr 31.12.	286 467	42 797	124 012	181 408	3 372 726	2 147 575	6 154 986

Gevinst ved salg	18 240	0	717	0	6 487	3 227	28 670
------------------	--------	---	-----	---	-------	-------	--------

Alle tall i 1 000 kr

Eventuell gevinst ved salg av anleggsmidler i regnskapsåret skal kun bokføres i balansen i tråd med kommunale regnskapsforskrifter. Dette skjer gjennom en nedskrivning av anleggsmiddelet mot kapitalkontoen. En gevinst/et tap ved salg av anleggsmidler skal ikke resultatføres i kommunens regnskap.

Som følge av at årets tilgang er langt høyere enn summen av årets avskrivninger og årets avgang, har bokført verdi av driftsmidler økt med 385 mill kr i løpet av året, fra 5 770 mill kr pr 01.01.15 til 6 155 mill kr pr 31.12.15. De største tilgangene i løpet av året fremgår av note 10 som viser store investeringsprosjekter. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Det er i 2015 i tillegg regnskapsført 4,5 mill kr i investeringer i kirkebygg (utbedring Bodø domkirke, Hunstad kirke og diverse brannsikring kirker). Beløpet er ikke aktivert i balansen da byggene eies av Bodø kirkelige fellesråd med menigheter.

Note 10 Investeringer i nybygg og nyanlegg

Alle tall i 1 000 kr

Større investeringer i nybygg og nyanlegg	Tidligere investert	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Total utgiftsramme
Kulturkvartalet	991 332	266 969	115 500	1 210 200
Vann/avløp, samlet investering	-	147 477	-	-
Flerbrukshall Bankgata	64 064	20 093	16 118	84 000
Terminalkai Sør	49 125	70 927	70 927	125 402
Bypakke Bodø	2 025	30 323	27 500	105 000
Vågønes gård	0	26 548	26 410	26 548
Barnehage Rønvik	1 177	23 074	24 500	36 500
Fram Kino	0	21 526	21 526	21 526

Ovenstående tabell viser de største investeringsprosjektene i 2015. For oversikt over samtlige investeringsprosjekter vises det til regnskapsskjema 2B.

Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Det er i 2015 inntektsført DA-midler på 124,5 mill kr til finansiering av Kulturkvartalet Stormen. Dette kommer i tillegg til tidligere inntektført statstilskudd på 161 mill kr. Videre er det i 2015-regnskapet inntektsført 40,1 mill kr i DA-midler til finansiering av Terminalkai Sør og 14,5 mill kr i overføring fra Nordland fylkeskommune til Flerbrukshallen i Bankgata som forventes innbetalt i 2016.

Note 11 Utlån

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2015	31.12.2014
Startlån	358 563	345 395
Sosiale lån	8 408	7 984
Bodø Energi	54 904	58 163
Bodø kommunale boligstiftelse	65 641	61 162
Diverse idrettslag	18 257	13 434
Bodø Spektrum AS	3 529	5 000
Mørkvedhallen	0	1 600
Tusen hjemmet AS	2 230	2 230
Bodø kirkelige fellesråd	452	452
Øvrige utlån	68	68
Sum utlån	512 052	495 487

Det er i PS 15/143 vedtatt at lånet til Tusen hjemmet AS konverteres til aksjekapital når kommunen overtar selskapet 01.01.16.

Note 12 Aksjer og andeler	Bokført verdi	Eierandel	Egenkapital pr 31.12.14	Andel EK (*)
Alle tall i 1000 kr				
Innskudd pensjonskasser				
Bodø Kommunale Pensjonskasse	60 242	100,00 %	187 998	187 998
Egenkapitalinnskudd KLP	8 744	-	17 644 000	-
Aksjer				
Bodø Energi AS (*1)	120 000	100,00 %	643 993	643 993
Salten Kraftsamband AS	48 892	40,00 %	1 730 012	692 005
Bodø Spektrum AS	42 400	100,00 %	27 039	27 039
<i>Aspmyra Stadion AS (*2)</i>	-	<i>(100,00 %)</i>	<i>(16 580)</i>	<i>(16 580)</i>
Banken AS	17 802	100,00%	942	942
Saltens Bilruter AS	14 313	40,82 %	82 537	33 692
BoPro AS	2 059	100,00 %	7 147	7 147
Bodø Industri AS	1 554	49,19 %	21 928	21 928
Sentrumsterminalen Bodø AS	1 000	50,00 %	6 484	3 242
Langstranda Næringseiendom AS	6 005	33,33 %	2 930	977
Zahlfjøsén AS	400	39,00 %	688	268
Stormen Drift AS (*3)	830	100,00 %	100	100
Kunnskapsparken Bodø AS (*4)	200	2,53 %	13 931	352
NordNorsk Opera og Symfoniorkester AS	50	50,00 %	10 541	5 271
Veipakke Salten AS	50	50,00 %	62 345	31 173
Industribygg AS	50	100,00 %	9 434	9 434
NordNorsk Reiseliv AS	30	1,56 %	6 679	104
Landegode Handel AS (*4)	15	30,00 %	829	249
GalvanoTia AS (*4)	3	0,30 %	10 245	31
IKS (Interkommunale selskap) (*5)				
Salten Kommunerevisjon IKS	450	45,00 %	4 301	1 935
IRIS Salten IKS (*6)	0	62,00 %	52 937	32 821
Salten Brann IKS (*6)	0	60,91 %	-1 106	-674
Helse og Miljøtilsyn Salten IKS (*6)	0	60,10 %	2 659	1 598
KF (Kommunale foretak)				
Bodø Spektrum KF	0	100,00 %	658	658
Bodø Kulturhus KF	0	100,00 %	3 028	3 028
Bodø Havn KF	0	100,00 %	103 231	103 231
Bodø Kommunale Eiendommer KF	0	100,00 %	-	-
Andeler og øvrig				
Samlet beløp BBL-leiligheter aktivert som andeler	20 118			
Bodø Håndballklubb lokaler	900			
Lærlingekontoret i Bodø og omegn	600			
Mørkvedhallen BA	300			
Øvrige	71			
Sum aktiverte aksjer, andeler og innskudd	347 078			

Aksjer og andeler som klassifiseres som anleggsmidler er i henhold til regnskapsforskriftens § 8 vurdert til anskaffelseskost, med mindre disse er utsatt for verdifall som forventes ikke å være forbigående.

(*) Blant selskapene kommunen har eierandel i er det kun Saltens Bilruiter AS som er børsnotert. Som en tilnærming til markedsverdi er selskapenes egenkapital pr 31.12.14 (sist avlagte regnskap for samtlige selskaper) oppgitt, og kommunens andel av denne er beregnet.

(*1) Av bokført verdi på 120 mill kr utgjør 50 mill kr aksjekapital og 70 mill kr annen egenkapital.

(*2) Aspmyra Stadion AS er i 2015 fusjonert med Bodø Spektrum AS.

(*3) Av bokført verdi for Stormen Drift AS på 830 000 kr gjelder 30 000 kr aksjekapital og 800 000 kr annen egenkapital.

(*4) Bystyret vedtok 13.02.14 i sak 14/4 "Eierskapsmelding" å gi rådmannen fullmakt til å selge kommunens aksjeposter i Galvano Tia AS, Landegode Handel AS og Kunnskapsparken Bodø AS.

(*5) Kommunen deltar i tillegg i følgende interkommunale samarbeid: Salten Regionråd, Salten kontrollutvalgsservice, Salten IUA, Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland, Krisesenter i Salten og Samordna innkjøp i Salten. Salten Regionråd (der Bodø kommunes andel er ca 64 %) eier for øvrig 100 % av aksjene i Salten Invest AS.

(*6) Kommunens eierandeler i IRIS Salten IKS, Salten Brann IKS og Helse og Miljøtilsyn Salten IKS ble ikke aktivert i kommunens balanseregnskap da selskapene ble stiftet.

Indirekte eierskap

Bodø kommune har gjennom sine eierandeler i selskapene som fremkommer i ovenstående oversikt også indirekte eierskap i en rekke selskaper. I det følgende opplyses det om de aktuelle selskapenes eierandeler i underliggende selskaper der denne utgjør 2/3 eller mer.

Bodø Energi AS har følgende eierandeler som overstiger 66 % i underliggende selskaper:
BE Kraftsalg 100 %, BE Nett 95 %, BE Energimontasje 100 %, BE Varme 100 %, Nordland
Elsikkerhet AS 76 %.

Salten Kraftsamband AS har følgende eierandeler som overstiger 66 % i underliggende selskaper:
SKS Produksjon AS 100 %, SKS Kraftsalg AS 100%, SKS Eiendom AS 100 %.

Saltens Bilruiter AS har følgende eierandeler som overstiger 66 % i underliggende selskaper:
Nordlandsbuss AS 66,7 %, Østbø AS 69 %, SB Transport AS 100 %, Stokland Bilruiter AS 100 %, Nordlandsreiser AS 100 %, Wiiks Transport AS 100%.

IRIS Salten IKS har følgende eierandeler som overstiger 66% i underliggende selskaper:
Iris Service AS 100%, Iris Produksjon AS 100%, Iris Retura AS 100%, HT Safe AS 73,83%.

Gjennom Bodø Havns 99,88 % eierandel og AS Industribyggs 0,12 % eierandel har Bodø kommune 100 % indirekte eierandel i ANS Bodøterminalen.

Bodø kommune har også 50% indirekte eierandel i Saura AS gjennom Bodø Havn KF.

	2015	2014
Kjøp av aksjer og andeler		
Langstranda Næringseiendom AS	5 000	1 005
Egenkapitalinnskudd Bodø Kommunale Pensjonskasse	1 500	1 500
Egenkapitalinnskudd KLP	1 137	1 071
Bodø Energi AS, konvertering gjeld til EK (2009/2012)	-	70 000
Aspmyra Stadion AS, konvertering gjeld til EK	-	9 900
Stormen Drift AS (annen egenkapital)	-	600
Sum	7 637	84 076

Regnskapsførte kjøp av aksjer i Bodø Energi AS og Aspmyra Stadion AS i 2014 er av regnskapsteknisk karakter.

	2015	2014
Utbytte		
Salten Kraftsamband AS	20 000	20 000
Bodø Energi AS	15 000	15 000
IRIS Salten IKS	2 073	4 679
Saltens Bilruter AS	1 789	1 088
Utbytte fra langsiktige aksjeposter/eierandeler	38 862	40 767
Øvrige	1 379	1 568
Totalt inntektsført utbytte	40 241	42 335

Note 13 Salg av finansielle anleggsmidler

Det har ikke vært solgt finansielle anleggsmidler i 2015 der andel av salgsinntekt er regnet som avkastning på innskutt kapital og klassifisert som løpende inntekt.

Note 14 Kortsiktige fordringer

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2015	31.12.2014
Kundefordringer	43 434	71 526
Merverdiavgiftskompensasjon til gode	57 174	39 133
Påløpte inntekter og øvrige fordringer	359 774	109 877
Sum kortsiktige fordringer	460 383	220 535

De største postene under påløpte inntekter og øvrige fordringer gjelder tidsavgrensede tilskudd til investeringer (165 mill kr), refusjonskrav for ressurskrevende brukere (81 mill kr) og driftstilskudd til private barnehager for 1. kvartal 2016 (52 mill kr) som ble utbetalt i slutten av desember.

For ressurskrevende brukere opptjenes inntekten i 2015 mens utbetaling skjer i 2016. Endelig krav er ikke kjent ved avslutningen av regnskapet 15. februar. Basert på foreløpige beregninger ble det i 2015 inntektsført 80,6 mill kr, mens endelig krav viste seg å bli 83,2 mill kr. Forventet merinntekt på 2,6 mill kr vil bli inntektsført i 2016.

<i>Netto kundefordringer fremkommer som følger:</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kundefordringer til pålydende	48 934	76 026
Avsetning til tap på krav	5 500	4 500
Netto regnskapsførte kundefordringer	43 434	71 526
Avsetning til tap på krav pr 01.01.	4 500	2 300
Årets avsetning	1 000	2 200
Avsetning til tap på krav pr 31.12.	5 500	4 500
Årets konstaterte tap	856	753

Note 15 Bankinnskudd og kontanter

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2015	31.12.2014
Kontantkasser	39	69
Skattetrekkkonto	64 370	65 114
Ordinære bankinnskudd	252 510	527 630
Sum bankinnskudd og kontanter	316 919	592 813

Note 16 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Alle tall i 1 000 kr

Samlet lånegjeld fordelt på kreditorer	Regnskap 2015	Regnskap 2014
Sertifikatlån DNB	290 241	0
Sertifikatlån	290 241	0
Kommunalbanken fast rente	1 878 886	2 048 966
Kommunalbanken flytende rente	734 583	752 588
KLP Kommunekreditt fastrente	129 307	137 389
KLP Kommunekreditt flytende rente	209 160	262 257
Husbanken fastrente	50 709	59 556
Husbanken flytende rente	409 189	369 919
Innskudd kommunale boliger	993	1 363
Justeringsavtaler mva utbyggingsavtaler	1 270	
Øvrig langsiktig gjeld	3 414 096	3 632 038
Kommunens samlede lånegjeld	3 704 337	3 632 038

Herav ubrukte lånemidler

97 304

123 871

Samlet lånegjeld inkludert kommunale foretak	2 015	2 014
Gjeld Bodø kommune	3 704 337	3 632 038
Gjeld Bodø Havn KF	151 103	174 486
Gjeld Bodø Kulturhus KF	4 851	5 446
Gjeld Bodø kommunale eiendommer KF	0	0
Gjeld Bodø Spektrum KF	0	0
Sum	3 860 291	3 811 970
Antall innbyggere	50 185	50 185
Lånegjeld pr innbygger	77	76

Beregning av minste tillatte avdrag

Kommunelovens (KL) § 50 nr. 7 har bestemmelser om hvordan kommunens lånegjeld skal avdras, der bokstav a definerer gjenstående løpetid for kommunens samlede lånegjeld etter KL § 50 nr.1 og nr. 2 ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

Bodø kommune legger til grunn at denne beregningen må foretas på kommunens samlede låneportefølje og samlede anleggsmidler. Dette inkluderer også de kommunale foretakene. Kommunen har ved beregningen tatt utgangspunkt i den forenklete modellen, siden denne viser seg å gi det høyeste beregnede minsteavdrag. Modellen angir sum langsiktig gjeld pr. 1.1 delt på bokført verdi anleggsmidler pr. 1.1 multiplisert med årets avskrivninger.

Avdrag	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
Betalt avdrag i driftsregnskapet inkl. KF'ene	196 564	198 197	192 421
Betalt avdrag i investeringsregnskapet	55 228		
Betalt avdrag i inv.regnskap formidlingslån	31 236	27 408	26 434
Sum betalte ordinære avdrag	283 028	225 605	218 855
Beregnet minste lovlige avdrag	113 512	101 789	96 929
Differanse	138 280	96 408	95 492

Alle tall i 1 000 kr

Bodø kommune betaler mer i avdrag på lån enn kravet i Kommunelovens § 50 nr. 7 (minimumskrav til avdrag) tilsier.

Note 17 Avdrag formidlingslån

Alle tall i 1 000 kr

	Regnskap 2015	Rev budsjett 2015	Oppr budsjett 2015	Regnskap 2014
Betalte avdrag lån Husbanken	31 236	35 885	35 885	26 648
Mottatte avdrag fra videreutlån	48 715	35 885	35 885	34 686
Avsatt til avdragsfond	17 480	0	0	8 038
Avsatte midler på fondet	21 822			54 621

Tabellen viser mottatte avdrag på Startlån og nedbetaling av kommunens lån i Husbanken. Mottatte avdrag på videreutlån skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke benyttes til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond.

Det er i 2015 benyttet 55,2 mill kr av avdragsfondet til å foreta ekstraordinær nedbetaling av lån i Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt, jfr PS 15/115.

Det har i løpet av 2015 vært konstatert to tap på startlån, der kommunens andel utgjør 0,12 mill kr (tapsdeling med Husbanken).

Note 18 Finansielle eiendeler og forpliktelser

Alle tall i 1 000 kr

Aktiva klasse	Markedsverdi	Bokført verdi Pr 31.12.15	Årets resultatførte verdiendring	Anskaffelseskost
Renter	100 088	100 088	1 198	84 351
Aksjer	0	0	0	0
Sertifikater	0	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0	0
Sum	100 088	100 088	1 198	84 351

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi fordi regelverket krever at finansielle omløpsmidler skal bokføres til markedsverdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden 31.12 til 15.02 vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser verdien av beholdningen og hva man kan forvente å motta ved et salg.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Det vises videre til egen finansrapportering i årsberetning og Salten kommunerevisjon sin uttalelse om finansforvaltningen i Bodø kommune.

Note 19 Garantiansvar

Alle tall i 1 000 kr

Låntager	Vedtak	Opptak	Bank	Oppr. beløp	Pr 31.12.14	Pr 31.12.15
Barnehager/SFO						
Lillevollen bhg	K 30/90	1990	DnB	3 400	1 023	895
Sum barnehager/SFO				3 400	1 023	895
Annet						
Bodø kirkelige f.råd	K-11/122	2013	Kommunalbanken	5 000	4 583	4 306
IRIS/Salten Forvaltning IKS			Div. lånegivere	67 885	36 636	56 020
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	1 410	943	875
BOPRO AS		2002	KLP Kreditt AS	9 240	7 000	6 440
BOPRO AS	K 02/202	2003	KLP Kreditt AS	5 000	2 700	2 500
BKBS	K 120/96	1996	Kommunalbanken	92 700	14 855	7 427
Mølnbakken borettslag	K/115/00	2000	Kommunalbanken	10 450	8 297	7 883
Låter Vasslag	K-5/02	2003	DnB	2 455	1 043	951
Salten Brann IKS (65 %)		2014	KLP Kreditt AS	8 403	5 462	4 668
Skjerstad Bygningsstift		1990	Husbanken	2 230	369	236
Skjerstad Bygningsstiftelse	PS 13/12	2013	Sparebank1 N-N	5 180	4 627	4 231
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP	61 944	49 103	44 807
Veipakke Salten AS	K-06/75	2006	KLP 2026	66 056	60 947	56 408
Veipakke Salten AS	K09/61-K12/178	2009	Nordea ASA 2026	53 000	41 552	37 736
Veipakke Salten AS	K09/171-K12/178	2009	Nordea ASA 2018	159 000	130 000	97 500
Bypakke Bodø	PS 11/99 15/34	2015	Nordea ASA	715 000	0	275 000
Bliksvær vannverk Kvikstad og Ljønes Vannverk	K-06/47	2006	Sparebank1 N-N	350	235	218
	K-07/23	2007	Sparebank1 N-N	442	294	274
Bodø Spektrum AS	K-07/108	2007	Kommunalbanken	29 500	23 680	22 605
Sum annet				1 295 245	392 326	630 085
Totalt garantiansvar				1 298 645	393 349	630 981

Kommunen har i løpet av regnskapsåret ikke måttet innfri noen garantier.

Note 20 Andre vesentlige forpliktelser

Bodø kommune sin langsiktige gjeld består i hovedsak av tre elementer: Pensjonsforpliktelser, lån i Husbanken for videre utlån (Startlån), og lån til finansiering av egne, kommunale foretaks og kirkens investeringer.

Bodø kommune har i tillegg et stort antall avtaler fordelt på driftsavtaler, husleieavtaler og leie/leasingavtaler m.v. som kommunen er bundet av. Avtalene har ulik løpetid og fornyelsestidspunkter.

Note 21 Avsetninger og bruk av avsetninger (fond)

Alle tall i 1 000 kr

Alle fond	Disposisjonsfond	Bundne driftsfond	Ubundne investeringsfond	Bundne investeringsfond	Sum fond
Saldo 01.01.	53 435	90 486	261 708	18 563	424 191
Avsetninger til fond	18 946	12 417	149 601	111	181 074
Bruk av avsetninger	-45 349	-12 796	-116 946	-124	-175 215
Saldo 31.12.	27 031	90 107	294 363	18 549	430 050

I det følgende vises avsetninger og bruk av avsetninger pr fondstype, sammenholdt mot revidert og opprinnelig budsjett, samt foregående års regnskap.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond	Regnskap 2015	Rev budsjett 2015	Oppr budsjett 2015	Regnskap 2014
Saldo 01.01.	53 435	53 435	53 435	100 692
Avsetninger driftsregnskapet	18 946	18 946	195	2 530
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	-40 368	-40 368	-16 972	-45 087
Bruk av avsetninger investeringsregnskapet	-4 982	-5 497	0	-4 700
Saldo 31.12.	27 031	26 515	36 657	53 435

Disposisjonsfond er til bystyrets frie disposisjon til drifts- og investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet, og i balanseregnskapet er dette disposisjonsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret. Bystyret har ikke delegert videre fullmakt til bruk av og avsetning til disposisjonsfond.

Avsetninger til og bruk av disposisjonsfond vedtatt i løpet av året		
	Beløp	Vedtak
Bruk av premieavviksfond iht vedtatt budsjett	-16 972	Budsjett 2015, PS 14/180
Avsetning til premieavviksfond ,generell avsetning	9 850	Tertialrapport 1, PS 15/57
Avsetning til premieavviksfond, årets premieavvik	4 496	Tertialrapport 1, PS 15/57
Bruk av premieavviksfond, amortisering tidl års pr.avvik	-20 985 (*)	Tertialrapp 2, PS 15/114
Bruk av momskompensasjonsfond	-1 600	Tertialrapp 1, PS 15/57 Tertialrapp 2, PS 15/114
Bruk av disposisjonsfond	-661	Tertialrapp 2, PS 15/114
Avsetning til flyktningsfond	4 600	PS 15/254
Bruk av disposisjonsfond Kvalvikodden	-150	Tertialrapp 1, PS 15/57 Tertialrapp 2, PS 15/114
Bruk av disposisjonsfond investeringsprosjekter	-484	Regnskapsavslutning
Bruk av disposisjonsfond investeringsprosjekter	-500	
Bruk av disposisjonsfond investeringsprosjekter	-3 998	

(*) Det ble i PS 15/114 vedtatt å bruke 33,5 mill kr av premieavviksfondet til finansiering av amortisering av tidligere års premieavvik. Premieavviksfondet hadde imidlertid kun en resterende saldo på 21,0 mill kr, og regnskapsført bruk kan dermed ikke overstige 21,0 mill kr.

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond	Regnskap 2015	Rev budsjett 2015	Oppr budsjett 2015	Regnskap 2014
Saldo 01.01.	90 486	90 486	90 486	96 759
Avsetninger	12 417	13 056	3 553	16 010
Bruk av avsetninger	-12 796	-11 017	-299	-22 283
Saldo 31.12.	90 107	92 525	93 740	90 486

Bruk av midler fra bundet driftsfond er bundet til bestemte formål og kan ikke endres av bystyret. Bruk av slike midler bør likevel budsjetteres, slik at det fremkommer en plan for disponering av midlene.

Av bundne fond pr 31.12.15 gjelder 50,4 mill kr selvkostfond innenfor vann, avløp mm (jf også note 27).

Vesentlige avsetninger til og bruk av bundne driftsfond i løpet av året			
Beløp			
Bruk av selvkostfond vann	-1 371	Regnskapsavslutning	
Bruk av selvkostfond avløp	-3 922	Regnskapsavslutning	
Finansiering av etablerings- og tilpasningstilskudd	-2 074	Regnskapsavslutning	
Avsetning til byggesaksfond	1 232	Regnskapsavslutning	

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond	Regnskap 2015	Rev budsjett 2015	Oppr budsjett 2015	Regnskap 2014
Saldo 01.01.	261 708	261 708	261 708	342 794
Avsetninger	149 601	135 276	31 150	65 157
Bruk av avsetninger	-116 946	-199 572	-5 950	-146 243
Saldo 31.12.	294 363	197 412	286 908	261 708

Bruk av midler fra ubundet investeringsfond, er til bystyrets frie disposisjon til investeringsformål. I saker der bystyret har gjort konkrete bevilgningsvedtak, er midlene å anse som bundet. Dette er ubundne investeringsfond som er merket med egne navn. Disponering av disse midlene i regnskapet, enten til avsatt formål eller til andre formål, krever budsjettvedtak fra bystyret.

Vesentlige avsetninger til og bruk av ubundne investeringsfond i løpet av året		
	Beløp	
Netto avsetning Kulturkvartalet	79 593	Regnskapsavslutning
Netto bruk fond ekstraordinære avdrag	-32 799	PS 15/115 PS 14/152 +
Netto bruk tomteutbyggingsfond	-17 104	Regnskapsavsl
Netto avsetning Kapitalfondet	-4 519	Regnskapsavslutning
Netto bruk Langstranda industriområde	-3 438	PS 14/48

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond	Regnskap 2015	Rev budsjett 2015	Oppr budsjett 2015	Regnskap 2014
Saldo 01.01.	18 563	18 563	18 563	30 752
Avsetninger	111	0	0	93
Bruk av avsetninger	-124	0	-52 750	-12 282
Saldo 31.12.	18 549	18 563	-34 187	18 563

Bruk av bundne investeringsfond er bundet til bestemte investeringsformål og kan ikke endres av bystyret. Bruk av slike midler bør likevel budsjetteres, slik at det fremkommer en plan for disponering av midlene.

Note 22 Strykninger og avslutningsposter

Det har ved regnskapsavslutningen for 2015 ikke vært nødvendig å foreta strykninger av budsjettert overføring fra drifts- til investeringsregnskapet for å unngå å avslutte driftsregnskapet med regnskapsmessig merforbruk.

Note 23 Egenkapitalkontoen «endring regnskapsprinsipp»

Regnskapsprinsipper er retningslinjer for periodisering og måling av regnskapsposter. Regnskapsprinsippene skal være konsistente over tid, men endringer i lover, forskrifter eller god kommunal regnskapsskikk kan medføre at regnskapsprinsippene må endres. Endringer i regnskapsprinsipper har derfor karakter av å være uvanlige hendelser. Eventuelle endringer i regnskapsprinsipper - eller praktiseringen av anordningsprinsippet - skal regnskapsføres direkte mot egenkapitalen på egen konto for «endring i regnskapsprinsipp» (jfr merknader til § 7 i forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner og KRS nr. 5).

Balanseposten «Endring i regnskapsprinsipp» som inngår som en del av Bodø kommunes egenkapital med 42,7 mill kr er «opparbeidet» i perioden 1998-2008 og består hovedsakelig av endrede prinsipper for periodisering av refusjonskrav for ressurskrevende brukere og inntektsføring av momskompensasjon, samt endrede prinsipper for regnskapsføring av feriepengene og varebeholdning. Føringerne skyldes endringer i sentralt gitte retningslinjer og god kommunal regnskapsskikk. Denne saldoen blir stående som en del av kommunens egenkapital. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Note 24 Egenkapitalkontoene regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Alle tall i 1 000 kr

Mindreforbruk (overskudd)	Rev. Budsjett 2015	Regnskap 2015	Regnskap 2014
Tidligere opparbeidet mindreforbruk		4 671	
Årets disponering	-4 671	-4 671	
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		60 598	4 671
Totalt mindreforbruk til disponering		60 598	4 671

Årets regnskapsmessige mindreforbruk avsettes i balansen til disposisjon senere regnskapsår.

Note 25 Egenkapitalkontoen kapitalkonto

Alle tall i 1 000 kr

Saldo pr 01.01.15	2 489 728
Kreditposter i løpet av året (økning av egenkapitalen):	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	525 908
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	42 007
Kjøp av aksjer og andeler	7 637
Nye innvilgede utlån	69 629
Betalte avdrag på kommunens egne eksterne lån	280 377
Tilbakebetalte innskudd bolilger	370
Reduksjon av kommunens netto pensjonsforpliktelse	183 224
Sum kreditposter (økning av egenkapitalen) i løpet av året	1 109 150
Debetposter i løpet av året (reduksjon av egenkapitalen):	
Salg av fast eiendom og anlegg	646
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	155 193
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	27 233
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Mottatte avdrag på Startlån	48 715
Mottatte avdrag på andre utlån	3 854
Nedskrivning av/tap på utlån	0
Bruk av midler fra eksterne lån	317 729
Bruk av lån	62 379
Sum debetposter (reduksjon av egenkapitalen) i løpet av året	615 748
Ny saldo pr 31.12.15 (kapital)	2 983 131

Note 26 Kortsiktig gjeld

Alle tall i 1 000 kr

	31.12.2014	31.12.2014
Leverandørgjeld	129 942	73 416
Feriepenger inkl arbeidsgiveravgift	186 515	184 230
Skattetrekk	61 702	63 423
Skyldige offentlige avgifter	7 038	15 462
Påløpte renteutgifter	46 097	51 641
Øvrige påløpte utgifter og annen kortsiktig gjeld	32 336	175 973
Sum kortsiktig gjeld	463 630	564 144

Note 27 Selvkost

Bodø kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14. Kommunal- og moderniseringsdepartementet, februar 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen etter hvert regnskapsår utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil ikke være direkte sammenlignbare.

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter). Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering.

Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet ev 5-årig SWAP-rente + ½ %-poeng. I 2015 var denne lik 1,94%.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2015 i sin helhet være disponert innen 2020.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylerne gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetting om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

2015 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	73 430	54 346	1 073	128 849
Øvrige driftsinntekter	4 098	6 342	0	10 441
Driftsinntekter	77 528	60 688	1 073	139 290
Direkte driftsutgifter	36 690	34 274	1 170	72 134
Avskrivningskostnad	25 120	18 112	0	43 232
Kalkulatorisk rente (1,94 %)	14 264	9 001	0	23 265
Indirekte netto driftsutgifter	2 014	1 857	8	3 879
Driftskostnader	78 087	63 244	1 178	142 510
Korrigerings av tidligere års feil i kalkyle + Tilskudd/subsidiering	-1 530	-1 530	0	0
Resultat	-2 089	-4 086	-105	-3 220
Kostnadsdekning i %	99,3 %	96,0 %	91,1 %	97,7 %
Selvkostfond 01.01	38 059	10 472	2 539	51 070
+ Avsetning til selvkostfond	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	-2 089	-4 086	-105	-6 280
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,94 %)	718	164	48	930
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	36 688	6 550	2 482	45 720

2015 Etterkalkyle selvkost	Plansaks- behandling	Bygge- og delesaks- behandling	Kart og opp- måling	Totalt
Gebyrinntekter	2 441	12 286	4 271	18 998
Øvrige driftsinntekter	127	839	757	1 722
Driftsinntekter	2 568	13 125	5 028	20 721
Direkte driftsutgifter	4 014	8 145	8 340	20 500
Avskrivningskostnad	0	0	1 587	1 587
Kalkulatorisk rente (1,94 %)	0	0	0	0
Indirekte netto driftsutgifter	1 326	3 782	0	5 108
Driftskostnader	5 340	11 927	9 927	27 194
+ Tilskudd/subsidiering	2 773	0	4 899	7 671
Resultat	0	1 198	0	-14 145
Kostnadsdekning i %	48,1 %	110,0 %	50,7 %	76,2 %
Selvkostfond 01.01	0	1 156	0	1 156
+ Avsetning til selvkostfond	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	0	1 198	0	1 198
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,94 %)	0	34	0	34
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	0	2 387	0	2 387

Etterkalkylen for 2015 er utarbeidet i samarbeid med Momentum Selvkost AS som har mer enn 12 års erfaring med selvkostproblematikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 230 norske kommuner.

Enkelte av fondene innen vann/avløpssektoren har saldo som er eldre enn fem år. Disse er planlagt brukt i inneværende økonomiplanperiode til finansiering av økte utgifter i forbindelse med nye anlegg. Planlagt bruk av fond kommende år gjør at gebyrene ikke må økes fullt så mye som det som ellers hadde vært nødvendig. Vann og avløpsgebyrene har ikke vært økt de siste årene, men er planlagt økt i inneværende økonomiplanperiode som følge av økte utgifter i forbindelse med nye investeringer.

Note 28 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser er ført etter kommunal regnskapsstandard nr. 7 - foreløpig standard om usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.

En usikker forpliktelse har ukjent størrelse og/eller oppgjørstidspunkt. Både oppgjørstidspunktet og om forpliktelsen faktisk vil komme til oppgjør kan være usikkert. Usikre forpliktelser er knyttet til ensidige transaksjoner, dvs. at kommunen har en forpliktelse til å overføre midler til en annen part uten å motta en spesifikk gjenytelse. Utgifter knyttet til kommunens fremtidige drift og investeringer anses ikke som usikre forpliktelser.

Forpliktelsen skal regnskapsføres til anslått beløp, jf. regnskapsforskriften § 7 femte ledd, dersom det er 90% sannsynlighet for at forpliktelsen kommer til oppgjør. Usikre forpliktelser som ikke kan måles med tilstrekkelig pålitelighet, skal ikke regnskapsføres. Det skal i slike tilfeller gis noteopplysninger.

Det er i løpet av 2015 kommet avklaring på de store tvistesakene i tilknytning til investeringene i Kulturkvartalet Stormen og Terminalkai Sør som ved regnskapsavleggelsen tidligere år har blitt omtalt som usikre forpliktelser. En av tilbyderne som ikke ble valgt som entreprenør for en av de mindre entreprisene ved byggingen av Stormen har valgt å anke sin sak videre. Kommunen fikk medhold i første rettsinstans. Utfallet av ankesaken er følgelig ikke kjent pr 31.12.15.

Kommunen vurderer på sin side å gå til søksmål for feil og mangler i prosjekteringen i tilknytning til noen av de siste års investeringsprosjekter. Det er i samsvar med god regnskapsskikk ikke tatt høyde for en eventuell erstatning ved avslutningen av regnskapet for 2015.

Note 29 Merverdiavgiftsbehandling av større byggeprosjekter

Kommunesektoren må forholde seg til to sett regelverk for merverdiavgift, både den ordinære merverdiavgiftsloven (som blant annet gjelder innenfor vann og avløp) og en egen ordning med kompensasjon av merverdiavgift som gjelder for virksomhet som ikke er omfattet av den ordinære momslovgivningen. I utgangspunktet er kommuners, kommunale foretaks og interkommunale selskapers virksomhet kompensasjonsberettiget. Det gjelder likevel enkelte begrensninger i kompensasjonsordningen, som ved utleie av bygg, bygging og vedlikehold av f.eks. flyktningeboliger og dersom kommunen eller foretaket driver økonomisk aktivitet som kan være i konkurranse med andre.

Kompensasjonsordningen skiller seg fra den ordinære merverdiavgiftsordningen ved at det er svært strenge foreldelsesfrister for å fremme krav om kompensasjon ovenfor Skatteetaten. Mens den ordinære merverdiavgiftslovgivningen følger de ordinære foreldelsesfristene på tre år, må krav om kompensasjon fremmes innen utløpet av påfølgende to måneders mva-termin. Dette innebærer at faktura utstedt fra leverandør med fakturadato 31.12. må senest være tatt med på kompensasjonsoppgaven som sendes skatteetaten innen 10. april påfølgende år. Etter denne tid vil kravet være tapt, da krav som ikke fremmes innen fastsatt frist vil bli avvist av Skatteetaten som foreldet. Eksempelvis ble en fylkeskommune tilhørende skatteregion Vest i 2013 nektet utbetaling av vel 5 mill kr i momskompensasjon fordi kompensasjonsoppgaven ble levert i underkant av sju timer for sent (kl 06:57 den 11. april i stedet for innen kl 23:59 den 10. april). Fylkeskommunens klage til skattedirektoratet fulgte ikke frem. Skatteetaten begrunner de strenge fristene for foreldelse med

behovet for **forutberegnelighet** med hensyn til kompensasjonskravene som fremsettes fra kommunesektoren.

Den strenge praktiseringen av foreldelsesfristene gir visse utfordringer for kommunesektoren, både i forhold til behandlingen av merverdiavgift på løpende driftsutgifter, og ikke minst i forhold til større investeringsprosjekter. Ved oppføring av nye bygg kan det både være uklarheter mht til tolkningen av regelverket, og i den innledende fasen kan den eksakte andelen av bygget som skal benyttes i kompensasjonsberettiget kontra øvrig virksomhet være ukjent. Det har derfor i mange kommuner utviklet seg en praksis der det i saker som fremstår som uklar kreves kompensasjon inntil endelig avklaring foreligger. Dette for å unngå å tape kompensasjon pga de strenge foreldelsesfristene.

Det har i løpet av de siste årene kommet flere administrative fortolkninger og innskrenkninger i det som opprinnelig var en generell kompensasjonsordning for kommunene.

I en særstilling finner man regelverket for behandling av merverdiavgift ved oppføring og drift av kommunale kulturbygg. Til tross for at Skatteetaten ellers fremhever behovet for forutberegnelighet når det gjelder kompensasjonsordningen (jfr kompensasjonsoppgaven som ble avvist fordi den ble levert i underkant av sju timer for sent), brukte Finansdepartementet nær fem år på å besvare en forespørsel fra Stavanger konserthus IKS angående avgiftsbehandlingen for konserthuset. Departementet uttalte da at deler av konserthusets aktivitet kunne være i konkurranse med virksomheter som ikke er kompensasjonsberettiget. Departementet antok imidlertid at aktivitet rettet mot et "smalere" publikum eller "lokalt interesserte" ville kunne være kompensasjonsberettiget.

Bodø kommune har ved oppføringen av Stormen bibliotek og konserthus lagt til grunn prinsippene i Finansdepartementets uttalelse av 10. juni 2013 og prinsipper angitt av Skattedirektoratet i fellesskriv av 24. mai 2013 (også omtalt som «24-timers regelen»). Det er gjort en kartlegging av forventet tidsbruk i byggene (basert på 24 timer i døgnet 365 dager i året), og momskompensasjonen er avkortet forholdsmessig for den tiden kulturbygget benyttes til ikke-kompensasjonsberettiget aktivitet. Det er ut fra dette krevd kompensasjon for om lag 92,5% av betalt merverdiavgift på investeringsutgiftene. Kommunen har underveis i prosessen vært i dialog med skatteetaten, og beregningene ble i november 2014 forelagt Skatt Nord til vurdering. Kommunen fikk i februar 2015 beskjed om at Skatt Nord ikke er enig i metoden kommunen har lagt til grunn. Kommunen ba deretter om Skattedirektoratets vurdering, og fikk i løpet av 2015 tilbakemelding om at Skattedirektoratet mener 24-timers regelen kun skal benyttes for idrettsanlegg og ikke kulturbygg. Det pågår fortsatt prosesser i forbindelse med tolkningen av regelverket (jfr bl.a. konserthusene i Stavanger og Kristiansand), der mange mener Skatteetaten har lagt seg på en langt strengere fortolkning av regelverket enn EU krever. Det ble senhøsten 2015 uttalt at kulturministeren og finansministeren i fellesskap skulle vurdere regelverket for momskompensasjon for kulturbygg.

Inntil endelig avklaring foreligger har kommunen valgt å ikke gjøre ytterligere avkortning av momskompensasjonen som er krevd ved byggingen av Stormen. Dette på grunn av de strenge foreldelsesfristene og risiko for å tape momskompensasjon dersom krav ikke er levert innen opprinnelige frister i henhold til fakturadatoer.

Av opprinnelig inntektsført momskompensasjon i 2015 har kommunen måtte tilbakeføre 5,8 mill kr pga foreldelse. Dette gjelder fakturaer som av ulike årsaker ikke er oversendt til regnskapsføring innen gjeldende frister. Rutinene for fakturabehandling vil som følge av dette bli presisert og skjerpet inn. Beløpet gjelder i hovedsak store investeringsprosjekter og vil kunne ses i sammenheng med endelige avregninger som må foretas i sluttfasen av prosjekter og når endelig avklaring angående merverdiavgift for kulturbygg foreligger.

Note 30 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Det er i 2015 mottatt 19,6 mill kr mer i refusjon for ressurskrevende brukere for 2014 enn det som ble inntektsført i 2014, noe som medfører en tilsvarende resultatforbedring av 2015-regnskapet. Videre er det netto benyttet i alt 23,6 mill kr av premieavviksfondet, se eventuelt nærmere redegjørelse i note 8.

Utover dette kjenner vi ikke til at regnskapet inneholder vesentlige og/eller uvanlige poster og transaksjoner av en slik art at kommentarer er påkrevd.

Note 31 Virkning av endringer av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigerende av tidligere års feil

Ingen kjente forhold. Det kan likevel nevnes at kommunen i 2015 har endret tidspunkt for inntektsføring av sykepengerefusjon av feriepenger, slik at denne nå inntektsføres ved opptjening (og ikke ved utbetaling som tidligere). Endringen medførte en resultatforbedring for 2015 på om lag 4,5 mill kr.

Note 32 Eiendeler, gjeld og egenkapital overdratt til og mottatt fra KF

I forbindelse med overføring av ansatte til Bodø kommunale eiendommer KF 01.01.15 overtok det kommunale foretaket 72,0 mill kr i pensjonsmidler og 86,4 mill kr i pensjonsforpliktelser fra kommunen. Det er ikke overdratt ytterligere eiendeler eller gjeld.

Note 33 Mellomværende med KF/§27-samarbeid

Alle tall i 1 000 kr

Fordringer	2015	2 014
Totalt kortsiktige fordringer (jfr note 14)	460 383	220 535
<i>Herav fordringer til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	0	75
Bodø Kulturhus KF	5	5
Bodø Havn KF	0	304
Salten Regionråd	0	0
Salten Brann IKS	17	152
Bodø kommunale Eiendommer KF	1 312	-
Sum	1 334	536

Gjeld	2015	2 014
Total kortsiktig gjeld (jfr note 26)	463 630	564 144
<i>Herav gjeld til KF/IKS:</i>		
Bodø Spektrum KF	1 036	29
Bodø Kulturhus KF	98	4 759
Bodø Havn KF	6	16
Salten Regionråd	12	18
Salten Brann IKS	655	2
Bodø kommunale Eiendommer KF	6 989	-
Sum	8 796	4 824

Note 34 Overføringer til/fra §27-samarbeid

Samordnet Innkjøp i Salten (SIIS) og Kriesesenteret i Salten er begge interkommunale samarbeid iht Kommunelovens § 27 der det ikke avlegges særregnskap for samarbeidene, men der disse inngår i Bodø kommunes regnskap.

Samordnet innkjøp i Salten	2015
Driftsbidrag fra deltakerkommuner	-1 202
Bonusinntekter leverandører og øvrige inntekter	-3 769
Tilbakeføres deltakerkommunene	1 200
Utgifter eksterne	2 687
Utgifter drift av ordningen reise/lønn	1 169
Netto utgift	85

Alle tall i 1 000 kr

Følgende kommuner deltok i 2015 i SIIS: Fauske, Saltdal, Beiarn, Sørfold, Hamarøy, Gildeskål, Meløy, Steigen, Sortland, Øksnes og Værøy.

Kriesesenteret i Salten	
Driftsbidrag fra øvrige kommuner	2015
Lurøy kommune (6 mnd)	216
Rødøy kommune (6 mnd)	136
Meløy kommune	543
Gildeskål kommune	186
Beiarn kommune	96
Saltdal kommune	372
Fauske kommune	731
Sørfold kommune	174
Steigen kommune	214
Hamarøy kommune	165
Røst kommune	54
Værøy kommune	75
Sum	2 960
Øvrige inntekter	1 163
Brutto inntekter	4 124
Brutto utgifter	7 517
Netto utgift	3 394

Alle tall i 1 000 kr

Netto utgift for Kriesesenteret er belastet Bodø kommunes regnskap. Deler av denne dekkes via rammetilskuddet.

Noten er ikke et regnskap for samarbeidene, men viser at kommunen har en forpliktelse som leseren av kommunens regnskap bør være orientert om.

Note 35 Overføringer til KF/IKS

Alle tall i 1 000 kr

Tilskudd og overføringer til kommunale foretak	2 015	2 014
Bodø Havn KF		74
Bodø Spektrum KF	6 144	7 257
Bodø Kulturhus KF	21 773	21 586
Bodø Kommunale Eiendommer KF	102 337	0
Sum	130 254	29 187

Øvrige		
Salten Regionråd	3 064	3 588
Sum	3 064	3 588

Kjøp fra og overføringer til interkommunale selskap og interkommunalt samarbeid	2 015	2 014
Salten Brann IKS	45 392	42 945
Salten interkommunale oljevernvalg	206	204
Helse- og miljøtilsynet i Salten IKS	1 807	1 691
Salten kommunerevisjon IKS	2 330	2 257
Salten kontrollutvalgsservice	379	0
IRIS Salten IKS	0	1 667
Sum	50 114	48 764